

Михайло МАЛЬЧЕНКОвикладач кафедри германської філології та зарубіжної літератури
Житомирський державний університет імені Івана Франка
<https://orcid.org/0000-0002-0288-8328>

КОНТЕКСТУАЛІЗОВАНИЙ ПЕРЕКЛАД ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

У статті здійснено цілісне теоретико-методичне обґрунтування потенціалу контекстуалізованого перекладу як стратегічного інструменту формування граматичної компетентності у здобувачів освіти немовних спеціальностей, що вивчають німецьку мову як іноземну (DaF). Актуальність дослідження зумовлена необхідністю подолання розриву між теоретичною поінформованістю здобувачів та їхньою здатністю практично застосовувати складні граматичні моделі в умовах інтенсивної цифровізації освітнього простору та підвищення вимог до професійної комунікації. Центральне місце в роботі займає розробка та детальне описання чотириетапного алгоритму навчання, що базується на принципах когнітивної лінгвістики. Перший етап передбачає декодування дискурсу, де увага здобувачів освіти концентрується на архітектоніці наукового тексту та ідентифікації функціонального навантаження пасивних і безособових конструкцій, які забезпечують об'єктивність викладу. Другий етап спрямований на граматико-семантичний аналіз і деконструкцію складних синтаксичних вузлів, зокрема поширених означень та номіналізованих структур, що традиційно становлять найбільшу трудність для вивчення. Третій етап (контрастивне зіставлення) виступає ключовим інструментом подолання міжмовної інтерференції через свідоме порівняння концептуальних матриць німецької та української мов. Завершальний етап реалізується через контекстуальну трансформацію, що передбачає створення вторинного тексту, адаптованого до вимог цільового професійного контексту. Особливу увагу в дослідженні приділено синергії контекстуалізованого перекладу з сучасними технологіями навчання, такими як «перевернутий клас» та змішане навчання. У статті систематизовано когнітивні операції здобувачів та представлено матрицю очікуваних результатів на рецептивному, аналітичному, компаративному та продуктивному рівнях. Перспективи подальших розвідок пов'язуються з розробкою галузевих методичних комплексів та інтеграцією інструментів штучного інтелекту для верифікації граматичних рішень у межах спеціалізованого німецькомовного дискурсу.

Ключові слова: граматична компетентність, контекстуалізований переклад, німецька мова як іноземна (DaF), науковий дискурс, медіація, деконструкція тексту, професійна комунікація.

Mykhailo MALCHENKO

CONTEXTUALIZED TRANSLATION AS A MEANS OF DEVELOPING GRAMMATICAL COMPETENCE IN GERMAN AS A FOREIGN LANGUAGE

The article provides a comprehensive theoretical and methodical substantiation of the potential of contextualized translation as a strategic tool for developing the grammatical competence of higher education students in non-linguistic specialties studying German as a foreign language (DaF). The relevance of the study is determined by the need to bridge the gap between students' theoretical awareness and their ability to practically apply complex grammatical models in the context of intensive digitalization of the educational space and increasing requirements for professional communication. The central part of the research is dedicated to the development and detailed

description of a four-stage teaching algorithm based on the principles of cognitive linguistics. The first stage involves discourse decoding, where the attention of higher education students is focused on the architectonics of a scientific text and the identification of the functional load of passive and impersonal constructions that ensure the objectivity of the presentation. The second stage is aimed at grammatical-semantic analysis and deconstruction of complex syntactic units, expanded attributes and nominalized structures, which traditionally pose the greatest difficulty for learning. The third stage (contrastive comparison) serves as a key tool for overcoming interlinguistic interference through a conscious comparison of the conceptual matrices of the German and Ukrainian languages. The final stage is realized through contextual transformation, which involves the creation of a secondary text adapted to the requirements of the target professional context. Attention is paid to the synergy of contextualized translation with modern teaching technologies, such as the “flipped classroom” and blended learning. The article systematizes the students’ cognitive operations and presents a matrix of expected outcomes at the receptive, analytical, comparative, and productive levels. Prospects for further research are associated with the development of industry-specific methodical complexes and the integration of artificial intelligence tools for the verification of grammatical decisions within the specialized German-language discourse.

Key words: grammatical competence, contextualized translation, German as a foreign language (DaF), scientific discourse, mediation, text deconstruction, professional communication.

Постановка проблеми. У центрі уваги сучасної освітньої парадигми знаходиться питання якісної підготовки фахівців, здатних до повноцінної професійної комунікації в іншомовному середовищі. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю всебічного вивчення методичних засобів, що забезпечують формування стійкої граматичної компетентності в умовах інтенсивної цифровізації та трансформації засобів передачі інформації. У цьому контексті граматична коректність розглядається як засадничий елемент семіотичної системи наукового мовлення, що детермінує точність і логічність фахової взаємодії.

Особливої уваги потребує процес вивчення німецької мови, лінгвостилістична специфіка якої висуває високі вимоги до аналітичних здібностей здобувачів. Зокрема, німецькомовний науковий дискурс характеризується складними синтаксичними структурами – домінуванням композитів, поширених означень та пасивних зворотів. Традиційні педагогічні підходи, що базуються на репродуктивному засвоєнні ізольованих правил, не повною мірою відповідають завданням формування навичок адекватного сприйняття та продукування складних граматичних моделей у межах фахово-орієнтованих текстів.

Попри наявність ґрунтовних розвідок у галузі лінгводидактики, на сьогодні спостерігається суттєвий розрив між теоретич-

ною поінформованістю здобувачів освіти та їхньою здатністю практично застосовувати граматичний інвентар у реальних комунікативних ситуаціях. Існуюча освітня ситуація демонструє дефіцит методичних моделей, які б інтегрували граматичний аналіз у структуру цілісної мовленнєвої діяльності. Невирішеним залишається питання створення ефективного інструментарію, що дозволив би подолати фрагментарність знань шляхом активізації когнітивного потенціалу контекстуалізованого перекладу.

Сучасний корпус наукових праць пропонує широкий спектр інноваційних рішень, включаючи використання мультимедійних платформ та алгоритмів штучного інтелекту для автоматизації контролю знань. Проте аналіз існуючих методик свідчить про їх переважну спрямованість на формальну корекцію помилок або інтенсифікацію засвоєння лексичного мінімуму. Основне обмеження наявних підходів полягає в нівелюванні ролі перекладу як аналітико-синтетичного засобу, що забезпечує свідомий вибір граматичних форм залежно від контекстуальних маркерів та стилістичних завдань тексту. Виявлена лакуна обумовлює необхідність обґрунтування моделі контекстуалізованого перекладу, яка б розглядала граматику як динамічну функціональну систему в межах наукового та професійного дискурсу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд попередніх наукових праць дозволяє простежити еволюцію підходів до викладання іноземних мов. Спостерігається тенденція все частішого переходу від традиційних методик до високотехнологічних рішень, що формують підґрунтя для розвитку граматичної компетентності. У праці О. В. Дзиковича [5] розглядаються нові горизонти самонавчання німецької мови за допомогою штучного інтелекту, що безпосередньо корелює з ідеєю автономії здобувачів у роботі з різними структурами мови. Продовжуючи тему цифровізації, Л. М. Близнюк та А. Д. Трушковська [2] порівнюють традиційний та цифрові підходи до засвоєння лінгвістичного матеріалу, що є фундаментальним для розуміння ролі контексту при виборі лексико-граматичних еквівалентів.

Теоретичний базис сучасної лінгводидактики у європейському науковому просторі представлений у праці Г. Гюдеке (G. Gödecke) [10], де представлено засади викладання іноземних мов у межах актуальних парадигм філологічної освіти. Питання медіації (мовного посередництва), що у сучасній методиці є розширеною формою контекстуалізованого перекладу, досліджують У. Аграс (U. Arras) та К. Шуманн (K. Schuhmann) [9], фокусуючись на інтеркультурній взаємодії у середовищі вивчення німецької мови як іноземної (Deutsch als Fremdsprache – далі DaF). Практичну реалізацію формування міжмовної компетенції через контрастивний метод обґрунтовують Л. Веремюк та Г. Авчіннікова [4], що підтримує тезу про переклад як засіб глибинного аналізу граматичних систем двох мов. У свою чергу, Г. Г. Братиця та О. В. Ліпман [3] акцентують на ігрових технологіях як інструменті розвитку граматичної компетентності, що сприяє активізації пізнавальної діяльності здобувачів.

Інноваційні моделі навчання, зокрема технологія «перевернутий клас», детально розглядаються у роботі В. Шовкового та Т. Шовкової [8] на прикладі німецьких інфінітивних конструкцій, що дозволяє оптимізувати час на практичне відпрацювання навичок. Доповнюючи цей аспект,

В. Безлюдна та О. Свиридюк [1] аналізують досвід змішаного навчання, виокремлюючи стратегії, які є релевантними для сучасної вищої школи. Історичну динаміку та вектори розвитку методики навчання німецької мови систематизує Л. Я. Зеня [6], що дозволяє спертися на ретроспективний аналіз наукових досліджень. На завершення, О. С. Резунова та В. В. Резунова [7] звертають увагу на специфіку формування граматичної компетентності у немовних закладах вищої освіти, де контекст професійної діяльності стає визначальним чинником успішної комунікації.

Узагальнюючи теоретико-методологічний базис, можна констатувати відсутність цілісної методики, що здатна була б інтегрувала когнітивний потенціал перекладу безпосередньо у процес засвоєння складних граматичних структур німецької мови. Сучасні дослідження переважно сфокусовані на загальних цифрових інструментах або ігрових формах роботи, залишаючи поза увагою механізми функціонування граматики в цілісних фахових дискурсах. Виявлена лакуна потребує розробки моделі контекстуалізованого перекладу, що поєднає аналітичну точність із ситуативною адекватністю використання мовних одиниць.

Мета статті – теоретичне обґрунтування методичного потенціалу контекстуалізованого перекладу як інструменту формування граматичної компетентності та розробити модель його впровадження.

Виклад основного матеріалу. У межах проведеного дослідження варто зазначити, що формування граматичної компетентності не може обмежуватися лише формальним засвоєнням морфологічних парадигм. Вона має ґрунтуватися, насамперед, на принципах дискурсивної зумовленості. Сутнісна характеристика контекстуалізованого перекладу розкривається через його трактування як складного аналітико-синтетичного процесу, де граматична форма визначається прагматичними векторами фахового тексту. На відміну від традиційної еквівалентності, обраний підхід передбачає когнітивну орієнтацію здобувачів освіти на архітектоніку наукового повідом-

лення, де кожен граматичний вибір виступає інструментом трансляції специфічних смислів (рис. 1).

Представлена концептуальна модель відображає процес контекстуалізованого перекладу висвітлюючи його складну багатofакторну систему, в якій прийняття граматичного рішення відбувається у точці перетину трьох засадничих векторів аналізу. Перший вектор (комунікативна інтенція автора) окреслює загальну стратегію викладу, спрямовуючи здобувачів на вибір конструкцій, що забезпечують об'єктивність та деперсоналізацію наукового повідомлення. Другий вектор охоплює жанрову приналежність тексту, яка накладає специфічні обмеження на вибір мовних засобів залежно від формату анотації, тези чи повнотекстової статті. Третій вектор відображає власне синтаксичну специфіку німецької мови (DaF), що включає оперування номіналізованими структурами, пасивними зворотами та складними атрибутивними групами. Взаємодія цих параметрів у вузлі перекладацької медіації дозволяє здобувачу трансформувати вихідний текст у адекватне професійне повідомлення, долаючи механічний буквалізм і забезпечуючи формування стійкої граматичної компетентності.

Логіка цього дослідження нашоухує на думку, що впровадження цієї моделі в освітню практику неминуче детермінує виникнення низки системних викликів. Насамперед, слід констатувати наявність методичного дисонансу між інноваційною сутністю контекстуального підходу та інертністю традиційних форм контролю знань. Проблема впровадження моделі полягає у необхідності докорінного перегляду ролі викладача: від транслятора нормативних правил до модератора когнітивної діяльності здобувача.

Особливої уваги в цьому контексті заслуговує питання психолого-лінгвістичної стійкості здобувача освіти. Спостереження за освітнім процесом дозволяють говорити про деструктивний вплив міжмовної інтерференції, який часто нівелює зусилля з формування автентичної граматичної навички. Здобувачі схильні до так званого «синтаксичного буквалізму», що є наслідком фрагментарного сприйняття мовної системи. Водночас, стрімка експансія нейромережових інструментів створює оманливе відчуття «технологічного розв'язання» перекладацьких проблем, що деактивує механізми критичного аналізу граматичних структур.

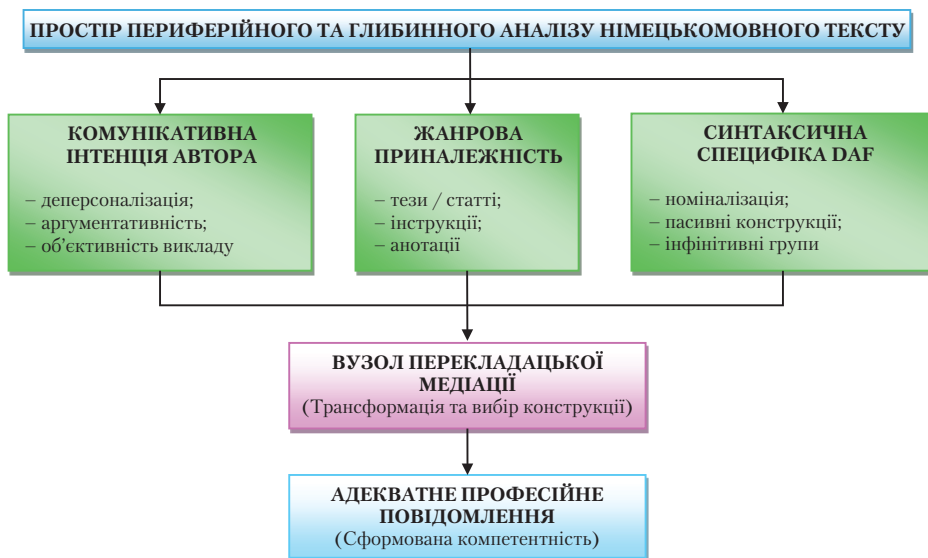

Рис. 1. Концептуальна модель контекстуалізованого перекладу як аналітичної системи

Подолання окреслених проблем можливе лише за умови переходу до «педагогіки процесу». Вона передбачає фокусування уваги не стільки на механічній правильності результату, а, насамперед, на рефлексивному обґрунтуванні вибору кожної граматичної одиниці. Таким чином, контекстуалізований переклад виступає тим когнітивним містком, що дозволяє інтегрувати абстрактні знання про мову в живу тканину професійного дискурсу, забезпечуючи формування фахівця нового покоління.

Процес імплементації запропонованого алгоритму в освітню практику вимагає послідовного переходу від пасивного сприйняття мовного матеріалу до його глибокої когнітивної обробки. Ключовим детермінантом успіху в цьому контексті є зміна ролі здобувача освіти, який має перетворитися з реципієнта інформації на активного аналітика лінгвістичних структур. Початковий етап декодування дискурсу передбачає концентрацію уваги здобувачів освіти на архітектоніці німецькомовного наукового тексту як цілісної семіотичної системи. Спираючись на досвід Л. Я. Зені [6], варто відмітити важливість історично сформованих норм наукового викладу, де граматику виступає не як формальний набір правил, а як засіб конструювання наукової об'єктивності. Саме на цій стадії закладається фундамент професійної інтуїції, оскільки здобувач починає відчувати стилістичну дистанцію між загальнонавчаною мовою та академічним дискурсом. Здобувачі аналізують функціональне навантаження пасивних конструкцій (*Passiv*), безособових зворотів та модальних конструкцій, що детермінують відстороненість наукового повідомлення.

Наприклад, під час аналізу фрагмента наукової статті про відновлювану енергетику здобувачі освіти можуть зустріти речення: *“Die Effizienz der Solarzellen wird durch eine neue Beschichtung signifikant gesteigert”*. Вони мають ідентифікувати конструкцію *Passiv Präsens*, усвідомлюючи, що фокус висловлювання зміщено з виконавця дії на сам процес та його результат. Авторське бачення цієї ситуації полягає в тому, що розуміння такої «безоб'єктивності» дозволяє

здобувачу досягнути саму природу наукового пізнання, де результат експерименту превалює над особистістю дослідника.

Наступна фаза граматики-семантичного аналізу спрямована на деконструкцію складних синтаксичних вузлів. Тут особливого значення набуває робота з номіналізацією та поширеними означеннями (*erweitertes Attribut*), які, за спостереженнями О. С. Резунової та В. В. Резунової [7], становлять найбільшу трудність для здобувачів освіти немовних спеціальностей. Складність цих структур зумовлена специфічним «стисненням» інформації, притаманним німецькій мові, що вимагає від здобувача особливої когнітивної гнучкості. Використання цифрових інструментів, що корелює з підходом О. В. Дзиковича [5], дозволяє візуалізувати зв'язки між компонентами речення, перетворюючи «інертну» граматичну форму на динамічний засіб передачі інформації.

Наприклад, розглядаючи структуру з поширеним означенням: *«Die [von den Wissenschaftlern jahrelang untersuchte] Methode erwies sich als effektiv»*, здобувачі освіти проводять операцію «синтаксичного розтину». Вони відокремлюють артикль *Die* від іменника *Methode*, ідентифікуючи все, що знаходиться всередині цієї «рамки», як складну характеристику об'єкта. Досвід підтверджує, що такий «дистанційний» аналіз відіграє роль кращого тренажера для розвитку логічного мислення, адже він привчає здобувача тримати в полі зору цілісну структуру речення, а не лише його фрагмент.

Резюмуючи викладене, слід зазначити, що логічним завершенням цього етапу є розуміння граматичної трансформації як акту перекодування смислів. Тут готується підґрунтя для переходу до стадії контрастивного зіставлення, де здобувачі освіти опановують компетенцію свідомого вибудовування містків між різними мовними картинками світу, зберігаючи при цьому стилістичну автентичність наукового викладу.

Центральним елементом формування професійної граматичної компетентності постає контрастивне зіставлення мовних

систем, що виконує роль каталізатора свідомого засвоєння матеріалу. У процесі перекладу здобувачі освіти вимушені не просто підбирати функціональні еквіваленти, а здійснювати комплексне порівняння концептуальних матриць німецької та української мов. Згідно з концепцією Л. Веремюк та Г. Авчіннікової [4], такий підхід дозволяє нівелювати деструктивний вплив рідної мови, який найяскравіше виявляється у сферах, де лінгвосистеми не збігаються. Мова йде передусім про німецькі часові форми, артиклі та специфічне керування дієслів, що не мають прямих структурних відповідників в українській граматичній традиції.

У зоні міжмовної диференціації народжується справжнє розуміння мови як інструменту професійного мислення. А відтак, контрастивний аналіз не повинен обмежуватися формальним зіставленням морфологічних таблиць. Навпаки, він має трансформуватися в акт «граматичної рефлексії», під час якого здобувач освіти свідомо ідентифікує лакуни у рідній мові та самостійно віднайде компенсаторні механізми в іноземній. Бачення цієї проблеми полягає в тому, що подолання інтерференції є не просто корекцією помилок, а докорінною перебудовою алгоритмів побудови фахового висловлювання.

Для ілюстрації розглянемо вживання часової форми *Futur I* у німецькому науковому дискурсі, де вона часто слугує для вираження припущення, а не майбутнього часу. У реченні *“Diese Ergebnisse werden wohl na einer fehlerhaften Messung beruhen”* типовою помилкою здобувачів освіти під впливом української мови є дослівний переклад: *«Ці результати будуть ґрунтуватися...»*. Шляхом контрастивного аналізу ми спонукаємо здобувачів виявити модальну функцію конструкції та трансформувати її в український еквівалент із використанням прислівників імовірності: *«Ці результати, ймовірно, ґрунтуються на похибці вимірювання»*.

Варто зауважити, що подібні трансформації є вищим проявом мовної медіації, за якої переклад перестає бути механічним копіюванням. Так процес навчання пере-

творюється на інтелектуальне адаптування змісту, що потребує високої концентрації когнітивних ресурсів. Акцентування уваги на таких «пастках інтерференції» дозволяє здобувачам освіти сформувати критичне ставлення до власних мовленнєвих операцій. Описане сприяє гартуванню лінгвістичної пильності, яка є невід'ємною частиною професіоналізму майбутнього фахівця в умовах сучасного глобалізованого наукового простору.

Логічним наслідком такого підходу є те, що контрастивне зіставлення виконує роль інтелектуального фільтра, який відсікає граматичні структури, нав'язані рідною мовою, та звільняє простір для автентичного самовираження німецькою мовою. Так створюється надійний фундамент для переходу до фінальної стадії контекстуальної трансформації, де граматична вправність остаточно інтегрується зі стилістичною доцільністю.

Завершальний етап алгоритму зосереджений на контекстуальній трансформації, яка практично реалізується через створення вторинного тексту. На цій стадії переклад постає як повноцінна мовна медіація (згідно з концепцією У. Аррас та К. Шуманн [9]), де здобувачі освіти адаптують складні граматичні структури оригіналу до суворих вимог цільового професійного контексту. Це забезпечує якісний перехід від розрізнених фрагментарних знань до цілісної комунікативної здатності, що дозволяє фахівцю вільно оперувати граматичним інструментарієм у реальних ситуаціях міжкультурної взаємодії.

Саме етап трансформації є лакмусовим папером сформованості граматичної компетентності. Здатність здобувача освіти не просто відтворити зміст, а «перезібрати» речення з урахуванням стилістичних норм DaF, свідчить про глибоку інтеріоризацію мовних правил. Як результат, здобувач перестає бути заручником лінійних граматичних конструкцій і починає усвідомлено керувати архітектонікою власного висловлювання.

При роботі з інструкцією до лабораторного обладнання здобувачі освіти отримують завдання трансформувати складну

Матриця когнітивно-граматичних операцій у процесі перекладу

Операційний рівень	Вид діяльності за алгоритмом	Очікуваний результат (Competence Outcome)
Рецептивний	Ідентифікація граматичних домінант у тексті	Здатність розпізнавати стилістичні маркери DaF
Аналітичний	Розчленування складних синтаксичних структур	Розуміння ієрархії компонентів речення
Компаративний	Пошук функціонально-семантичних еквівалентів	Подолання міжмовної інтерференції
Продуктивний	Реконструкція тексту із заданими параметрами	Свідоме вживання граматичних одиниць

дієслівну групу в номінальну структуру, притаманну німецькому технічному паспорту. Вихідна конструкція *“Wenn man die Temperatur vorsichtig erhöht, stabilisiert sich der Prozess”* у процесі трансформації перетворюється на стислу наукову норму: *“Durch vorsichtige Temperaturerhöhung erfolgt die Prozessstabilisierung”*. Така вправа вимагає не лише знання морфології, а й розуміння законів жанрової компресії тексту. Для системної оцінки ефективності запропонованого підходу нами було класифіковано ключові когнітивні операції, що виконуються здобувачами освіти під час роботи (див. табл. 2).

Отримані в ході теоретичного моделювання результати підтверджують, що інтеграція перекладу як аналітичного засобу суттєво інтенсифікує процес навчання. На відміну від традиційних методик, де граматику вивчається статично та ізольовано від живого мовлення, наш підхід забезпечує динамічне засвоєння мовних норм. Синергія контекстуалізованого перекладу з технологією «перевернутого класу» (В. Шовковий, Т. Шовкова [8]) та моделями змішаного навчання (В. Безлюдна, О. Свиридюк [1]) створює унікальне середовище для розвитку автономії здобувачів освіти.

Можна спостерігати, як високий рівень залученості здобувачів досягається завдяки зміщенню акценту з механічного виконання вправ на вирішення реальних комунікативних завдань. Подібний формат навчання відповідає викликам сучасної вищої школи, оскільки готує фахівця до критичного опрацювання інформації в умовах глобалізації.

Запропонований алгоритм є універсальною матрицею, яка може бути адаптована для різних професійних напрямів, де німецька мова виступає інструментом фахової комунікації.

Висновки. Упровадження моделі контекстуалізованого перекладу в освітній процес вищої школи є нагальною потребою сьогодення, оскільки традиційні методики ізольованого вивчення граматики є дидактично застарілими та малоефективними для фахової підготовки. З урахуванням глобальних тенденцій до інтеграції наукового простору, збереження формальних підходів призведе до неспроможності здобувачів освіти вільно оперувати складними синтаксичними структурами в реальному професійному дискурсі. Отже, запропонований алгоритм, окрім суто лінгвістичного результату, має чітку прагматичну спрямованість, адже забезпечує перехід від механічного відтворення правил до свідомої mediaції смислів.

Синергія аналітичного перекладу та технологій змішаного навчання дозволяє здобувачам освіти сформувати стійку граматичну компетентність через деконструкцію та рекомпозицію текстів. Саме такий підхід нівелює деструктивний вплив міжмовної інтерференції та сприяє розвитку професійної автономії. Перспективи подальших досліджень можуть стосуватися розробки галузевих методичних комплексів та впровадженні інструментів штучного інтелекту для критичної верифікації граматичних рішень у межах спеціалізованого DaF-дискурсу.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Безлюдна, В., Свиридюк, О.** (2023). Практика змішаного навчання при викладанні іноземної мови у ЗВО Великобританії. *International Science Journal of Education & Linguistics*, 2, 86–92. <https://doi.org/10.46299/j.isjel.20230201.09>
2. **Близнюк, Л. М., Трушковська, А. Д.** (2022). Традиційний та дигітальний підходи до вивчення німецької лексики: методи та особливості. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 82. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.82.26>
3. **Братиця, Г. Г., Ліпман, О. В.** (2025). Використання ігрових технологій для розвитку граматичної компетентності на уроках німецької мови. Редакційна колегія, 75. URL: <https://surl.li/nryxdn>
4. **Веремюк, Л., Авчіннікова, Г.** (2025). Контрастивний метод як ефективний засіб формування міжмовної компетенції у вивченні німецької мови. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*, 4, 120–128. <https://doi.org/10.31499/2307-4906.4.2025.346075>
5. **Дзикович, О. В.** (2025). Автономне вивчення німецької мови за допомогою штучного інтелекту: нові горизонти самонавчання. Перевірені часом і нові наукові парадигми XXI століття, 114–118. <https://doi.org/10.20535/IWPOK3.2025.art.22>
6. **Зеня, Л. Я.** (2023). Методика навчання німецької мови й культури: ретроспективний погляд на динаміку розвитку наукових досліджень (1991–2022 рр.). *Вісник КНЛУ. Серія Педагогіка та психологія*, 38, 67–84. <http://doi.org/10.32589/2412-9283.38.2023.284554>
7. **Резунова, О. С., Резунова, В. В.** (2022). Формування граматичної компетентності здобувачів на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням у немовних закладах вищої освіти. *Педагогічні науки: теорія та практика*, 1(41), 292–297. <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2022-1-44>
8. **Шовковий, В., Шовкова, Т.** (2023). Навчання студентів-германістів граматики німецької мови (інфінітивних конструкцій) за технологією «перевернутий клас». *Ars Linguodidacticae*, 12, 34–52. <https://doi.org/10.17721/2663-0303.2023.2.03>
9. **Arras, U., Schuhmann, K.** (2024). Mediation in der interkulturellen Interaktion: Beispiele aus einer universitären Arbeitsgruppe für Deutsch als Fremdsprache (DaF). *Zeitschrift für Interaktionsforschung in DaFZ*, 4(1). <https://doi.org/10.17192/ziaf.2024.4.1.8633>
10. **Gödecke, G.** (2025). Der Fremdsprachendidaktik/-forschung. *Promptus 10: Würzburger Beiträge zur Romanistik*, 10, 65. <https://surl.lt/mkyypo>

REFERENCES

1. **Bezliudna, V., & Svyrydiuk, O.** (2023). Praktyka zmishanoho navchannia pry vykladanni inozemnoi movy u ZVO Velykobrytanii [Blended learning practice in teaching a foreign language at UK HEIs]. *International Science Journal of Education & Linguistics*, 2, 86–92. <https://doi.org/10.46299/j.isjel.20230201.09> [in Ukrainian].
2. **Blyzniuk, L. M., & Trushkovska, A. D.** (2022). Traditsiinyi ta dyhitalnyi pidkhody do vvyvchennia nimetskoii leksyky: metody ta osoblyvosti [Traditional and digital approaches to learning German vocabulary: Methods and features]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vshchii i zahalnoosvitnii shkolakh [Pedagogy of developing a creative personality in secondary and higher education]*, 82. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.82.26> [in Ukrainian].
3. **Bratytsia, H. H., & Lipman, O. V.** (2025). Vykorystannia ihrovykh tekhnolohii dlia rozvytku hramatychnoi kompetentnosti na urokakh nimetskoii movy [Use of game-based technologies to develop grammar competence in German lessons]. *Redaktsiina kolehiia [Editorial board]*, 75. <https://surl.li/nryxdn> [in Ukrainian].
4. **Veremiuk, L., & Avchinnikova, H.** (2025). Kontrastyvnyi metod yak efektyvnyi zasib formuvannia mizhmovnoi kompetentsii u vvyvchenni nimetskoii movy [Contrastive method as

an effective tool for developing cross-linguistic competence in learning German]. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu [Scientific works collection of Uman State Pedagogical University]*, 4, 120–128. <https://doi.org/10.31499/2307-4906.4.2025.346075> [in Ukrainian].

5. **Dzykivych, O. V.** (2025). Avtonomne vyvchennia nimetskoï movy za dopomohoiu sz-tuchnoho intelektu: novi horyzonty samonavchannia [Autonomous learning of German using AI: New horizons of self-study]. *Perevireni chasom i novi naukovy paradymy XXI stolittia [Time-tested and new scientific paradigms of the XXI century]*, 114–118. <https://doi.org/10.20535/IWPOK3.2025.art.22> [in Ukrainian].

6. **Zienia, L. Ia.** (2023). Metodyka navchannia nimetskoï movy i kultury: retrospektyvnyi pohliad na dynamiku rozvytku naukovykh doslidzhen (1991–2022 rr.) [Methodology of teaching German language and culture: Retrospective view on the development of research]. *Visnyk KNLU. Serii Pedahohika ta psykholohiia [Herald of KNLU. Series Pedagogy and Psychology]*, 38, 67–84. <http://doi.org/10.32589/2412-9283.38.2023.284554> [in Ukrainian].

7. **Rezunova, O. S., & Rezunova, V. V.** (2022). Formuvannia hramatychnoi kompetentnosti zdobuvachiv na zaniatiakh z inozemnoi movy za profesiinym spriamuvanniam u nemovnykh zakladakh vyshchoi osvity [Development of grammar competence in students in foreign language classes for non-language HEIs]. *Pedahohichni nauky: teoriia ta praktyka [Pedagogical Sciences: Theory and Practice]*, 1(41), 292–297. <http://dspace.dsau.dp.ua/jspui/handle/123456789/6747> [in Ukrainian].

8. **Shovkovyi, V., & Shovkova, T.** (2023). Navchannia studentiv-hermanistiv hramatyky nimetskoï movy (infinitivnykh konstruksii) za tekhnolohiieiu “perevernutyi klas” [Teaching German grammar (infinitive constructions) to German studies students using “flipped classroom”]. *Ars Linguodidacticae*, 12, 34–52. <https://doi.org/10.17721/2663-0303.2023.2.03> [in Ukrainian].

9. **Arras, U., Schuhmann, K.** (2024). Mediation in der interkulturellen Interaktion: Beispiele aus einer universitaren Arbeitsgruppe fur Deutsch als Fremdsprache (DaF) [Mediation in intercultural interaction: Examples from a university working group for German as a Foreign Language (GFL)]. *Zeitschrift fur Interaktionsforschung in DaFZ*, 4(1). <https://doi.org/10.17192/ziarf.2024.4.1.8633> [in German].

10. **Godecke, G.** (2025). Der Fremdsprachendidaktik/-forschung [Foreign language teaching/research]. *Promptus 10: Wurzburger Beitrage zur Romanistik*, 10, 65. <https://surl.lt/mkypyo> [in German].

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Дата першого надходження статті до видання: 01.04.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 21.04.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 12.05.2026